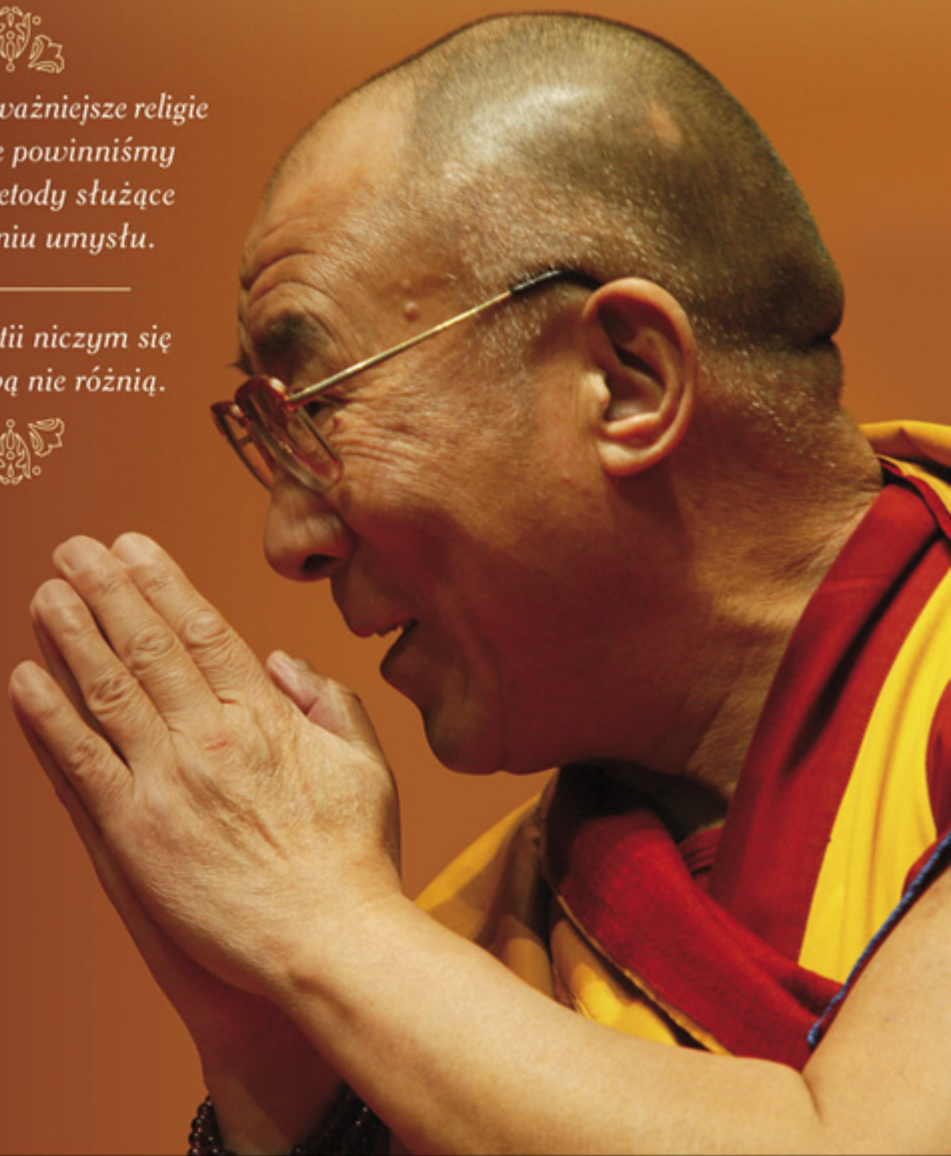

*Wszystkie najważniejsze religie
uczą nas, że powinniśmy
stosować metody służące
doskonaleniu umysłu.*

*W tej kwestii niczym się
między sobą nie różnią.*

Dalajlama Khöntön Peljor Lhündrub José Ignacio Cabezón

MEDYTACJA NAD NATURĄ UMYSŁU

Tytuł oryginału: Meditation on the Nature of Mind

Tłumaczenie: Magdalena Zamorska

Redakcja merytoryczna: Marek Kalmus

Projekt okładki: Magdalena Stasik

ISBN: 978-83-246-3806-2

© 2011 His Holiness the Dalai Lama and José Ignacio Cabezón.

All rights reserved.

No part of this book may be reproduced in any form or by any means, electronic or mechanical, including photography, recording, or by any information storage and retrieval system or technologies now known or later developed, without permission in writing from the publisher.

Polish edition copyright © 2012 by Helion S.A.

All rights reserved.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz Wydawnictwo HELION dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Wydawnictwo HELION nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Materiały graficzne na okładce zostały wykorzystane za zgodą C P Deliss/Godong/Corbis/Fotochannels

Wydawnictwo HELION

ul. Kościuszki 1c, 44-100 GLIWICE

tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63

e-mail: editio@editio.pl

WWW: <http://editio.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Printed in Poland.

- [Kup książkę](#)
- [Poleć książkę](#)
- [Oceń książkę](#)

- [Księgarnia internetowa](#)
- [Lubię to! » Nasza społeczność](#)

Spis treści

Przedmowa	7
Natura umysłu	13
Jego Świątobliwość Dalajlama	13
Poznawanie umysłu	17
Poziomy umysłu	19
Podstawa, ścieżka i owoc	21
Dialog z nauką	23
Nalanda — źródło tradycji buddyzmu tybetańskiego	25
Umysł w ujęciu różnych szkół buddyzmu tybetańskiego	27
Życie Khöntöna Peldziora Lhündruba	41
José Ignacio Cabezón	41
Wprowadzenie do Klejnotu Spełniającego Życzenia tradycji ustnej Khöntöna Peldziora Lhündruba	55
José Ignacio Cabezón	55
Wprowadzenie	57
Klejnot Spełniający Życzenia tradycji ustnej: instrukcje służące rozpoznaniu wspólnego poglądu na rzeczywistość Khöntön Peldzior Lhündrub	67
Khöntön Peldzior Lhündrub	67
Aneks 1.	135
Prace Khöntöna Peldziora Lhündruba wspomniane w biografii Dalajlamy Piątego	135
Aneks 2.	141
Kolejne inkarnacje Khöntöna Rinpocze	141
Przypisy	145
Bibliografia	189
O autorach	199

*Wprowadzenie do Klejnotu
Spełniającego Życzenia tradycji ustnej
Khöntöna Peldziora Lhündruba*

JOSÉ IGNACIO CABEZÓN

WPROWADZENIE

BUDDYŚCI TYBETAŃSCY OKREŚLAJĄ teorię rzeczywistości — ostatecznej natury wszystkich zjawisk, sposobu istnienia rzeczy — terminem *tała*¹⁰⁸. Słowo *tała* jest często tłumaczone jako „pogląd” lub „teoria”, ale te określenia nie oddają w pełni ani tybetańskiego znaczenia terminu, ani znaczenia jego sanskryckiego odpowiednika, *daršana*. „Oglądanie” [etymologicznie związane z terminem „pogląd” — *przyp. tłum.*] jest pasywne i wskazuje na niewielki, jeśli w ogóle, udział rozumowej lub koncepcyjnej aktywności ze strony „ogłądającego” czy też „mającego pogląd”. „Teoretyzowanie” z kolei oddaje związane z aktywnością i procesem rozumowym wymiar słowa *tała*, ale odnosi się, przynajmniej w powszechnie używanym języku angielskim, do aktu czysto intelektualnego. Natomiast w tradycji tybetańskiej *tała* jest czymś więcej niż zwykłą filozofią. Jest tym, co trzeba wchłonąć, surowym materiałem dla duchowej praktyki, której kulminacją jest ludzka przemiana. Jego Świątobliwość nawiązuje do tego tematu w pierwszej części niniejszej książki, proponując rozróżnienie: z jednej strony mamy buddyjską naukę, z drugiej sposób jej wykorzystania w buddyjskiej praktyce. Medytacja, czyli *gom*¹⁰⁹, to główny pomost pomiędzy intelektem (nauką) a doświadczeniem transformacji, które stanowi cel ludzkiej egzystencji (stan buddy, „rezultat”, „owoc”). Gdy „poglądy” zostają przyswojone poprzez medytację, zamieniają się we wgląd lub mądrość. Ta mądrość jest podstawowym antidotum na cierpienie.

Przez dwa i pół tysiąca lat istnienia buddyzmu najwięksi myśliciele Indii i Tybetu proponowali różne interpretacje tej teorii. Różne teorie rzeczywistości można znaleźć nawet w należących do kanonu

pismach przypisywanych samemu Buddzie. W jaki sposób tradycja wyjaśnia taką różnorodność sposobów postrzegania natury rzeczywistości? Tybetański uczony Szabdrung Mingjur Dordże (ur. 1675) ujął to następująco:

Budda, który był pełen współczucia i biegle znał metody, mógł nauczać na temat wielu różnych dróg pozwalających pojąć doktrynę. Nie oznacza to jednak, że w rzeczywistości istnieją [doktryny] od siebie odmienne. Ponieważ praktykujący uczniowie mają różne skłonności, predyspozycje intelektualne i potrzeby, Budda każdorazowo dostosowywał swoje nauki do jednostkowych umysłów¹¹⁰.

Pomimo prób sprowadzenia do wspólnego mianownika sprzeczności pojawiających się w naukach Buddy (co czynił na przykład Mingjur Dordże) pojawiające się w pismach interpretacje rzeczywistości legły u podstaw wielu tradycji filozoficznych i kontemplacyjnych. Kolejne pokolenia buddyjskich myślicieli usiłowały na różne sposoby porządkować te, tak odmienne, sposoby opisywania rzeczywistości. Zarówno w Indiach, jak i Tybecie opracowano różne schematy¹¹¹ mające służyć klasyfikacji poszczególnych interpretacji rzeczywistości, odróżnieniu¹¹² ich od siebie i stwierdzeniu, którą z nich należy uznać za „ostateczną”. Różne opinie dotyczące poglądu czasami prowadzą do polemik¹¹³ — debat, podczas których badacze próbują udowodnić wyższość jednej interpretacji nad innymi. Ale to nie powinno nikogo dziwić. Buddyizm, jak wszystkie wielkie filozoficzne i duchowe tradycje, nie jest jednolity, a buddyjscy myśliciele nie zawsze podzielali punkt widzenia na poszczególne aspekty doktryny lub praktyki. Jak zauważył Mingjur Dordże, ludzie mają „różne skłonności, zdolności intelektualne i potrzeby”.

Tak więc niewątpliwie istniały różnorakie opinie dotyczące poprawnej interpretacji rzeczywistości. I choć próbowano podkreślać odmiennność poszczególnych perspektyw, to pojawiały się również próby ich *ujednolicania*: wskazywania raczej punktów wspólnych niż

różnic oraz podkreślania zbieżności, a nie rozbieżności. *Klejnot spełniający życzenia* Khöntöna Peldziora Lhündruba jest przykładem takiego właśnie ekumenicznego podejścia.

Już na wiele wieków przed Khöntöną większość tybetańskich myślicieli zgadzało się co do tego, że istnieją trzy wielkie tradycje interpretacji poglądu, czyli *tała*:

- ▶ madhjamaka, czyli „droga środka” — czasami zwana *uma czenpo*¹¹⁴, czyli „wielką drogą środka” — jej korzenie sięgają pism indyjskiego mędrca Nagardżuny (około II w. n.e.);
- ▶ mahamudra, czyli „wielka pieczęć” — lub w języku tybetańskim *czagja czenpo* — ma źródło w tantrach *sarmy*, czyli nowych szkół (nowych tradycji) oraz pismach (a zwłaszcza „pieśniach”) wielkich indyjskich tantrycznych świętych (*mahasiddhów*);
- ▶ wielka doskonałość, czyli dzogczen, której źródłem są tantry i ukryte skarby, *termy*, szkoły ningma buddyźmu tybetańskiego.

Choć pogląd był przez wieki głównym przedmiotem rozważań również w wielu innych systemach praktyki¹¹⁵, te trzy — droga środka, mahamudra i dzogczen — zajmują szczególne miejsce. Wzmianki o tej triadzie można odnaleźć w pismach powstałych wiele wieków przed Khöntönem Rinpocze. Na przykład mniej więcej pięćset lat wcześniej wielki tybetański jogin Milarepa (1052 – 1135) „śpiewał”:

Wielka doskonałość nie opowiada się po niczyjej stronie.

Czyniąc tak, nie byłaby wielką doskonałością.

Wielka pieczęć nie zaprzecza ani nie potwierdza.

Gdy pojawia się przeczenie lub potwierdzenie, znika wielka pieczęć...

Na wielkiej drodze środka nie ma niczego, czego można by się chwycić.

Jeżeli coś zostaje uchwycone, to znaczy, że nie jest to wielka droga środka¹¹⁶.

Mniej więcej w tym samym czasie, gdy Dzietsun Milarepa porównywał te trzy podejścia, sławna święta Maczig Labdron (ur. 1055) zapewniała, że jej wysoko ceniony system medytacji, zwany odcięciem lub zerwaniem (*cie*)¹¹⁷, niczym nie różni się od wielkiej drogi środka, wielkiej pieczęci i wielkiej doskonałości¹¹⁸. Dwa wieki później Karmapa Trzeci, Rangdziung Dordże (1284 – 1339), stwierdza:

Ta wolność od rozważań jest wielką pieczęcią.
Wolność od skrajności jest wielką drogą środka.
Objęcie wszystkiego jest zwane również wielką
doskonałością.
Obym zaufał rzeczywistości, której pojęcie jest źródłem
pełnego urzeczywistnienia¹¹⁹.

Kilka dziesięcioleci później Longczen Rabdziampa (1308 – 1364), wielki uczony i święty szkoły ningma, pisał:

Doskonałość mądrości to właśnie droga środka.
Powstrzymanie konceptualizacji i wszelkiego cierpienia
to wielka pieczęć.
A esencją rzeczywistości jest wielka doskonałość.
Stan pierwotnego wygaszenia, podstawa rzeczywistości
jest czystym światłem, naturą umysłu, samorzodzoną
wiedzą.
Choć mają wiele imion, to [te systemy] w swej istocie
niczym się nie różnią¹²⁰.

Khöntöna Rinpocze, podobnie jak jego sławnych poprzedników, interesowały podobieństwa w poglądach tych trzech wielkich tradycji. Choć *Klejnot spełniający życzenia* jest przede wszystkim praktycznym przewodnikiem po medytacji nad naturą umysłu, to Khöntönpa postawił sobie również inny cel: pokazać, że (1) madhjamaka, mahamudra i dzogczen nie są wzajemnie sprzecznymi teoriami rzeczywistości, (2) można je połączyć, tworząc na ich podstawie spójny system medytacji.

Khöntönpa nie był w swoim pokoleniu jedynym tybetańskim uczonym, który podkreślał wspólne cechy różnych interpretacji poglądu¹²¹. Nieco młodszy od niego Panczen Lama Pierwszy (będący jego nauczycielem) napisał pracę zatytułowaną *Mahamudra według drogocennego ustnego przekazu tradycji geden* (tj. *gelug*)¹²². Choć dzieło Panczena Rinpocze dotyczy głównie mahamudry, to poprzez fakt podkreślania podobieństw pomiędzy różnymi systemami praktyki współbrzmi z treścią krótkiej pracy Khöntönpy. W kilku początkowych wersach pracy Panczen Lama stwierdza:

Istnieją różne sposoby nazywania [tradycji medytacyjnych opartych na pogładzie]:

Istnieje [pięć tradycji mahamudry]: „współpowstawanie”,
 „relikwiarz” [ga’u], „pięcioczęściowa [instrukcja]”,
 „jeden smak” i „cztery litery”.
 [Istnieją również takie systemy jak] „usuwanie”,
 „odcięcie”, „wielka doskonałość”,
 podręczniki dotyczące poglądu i tak dalej.
 Gdy te [różne tradycje] są badane przez joginów,
 będących prawdziwymi ekspertami, jeśli chodzi o pisma
 i zrozumienie na najwyższym poziomie,
 którzy zdobyli prawdziwe doświadczenie na ścieżce
 duchowej,
 to okazuje się, że intencje [wszystkich odmiennych tradycji]
 można sprowadzić do wspólnego mianownika¹²³.

W historii buddyzmu tybetańskiego było wielu uczonych, którzy, podobnie jak Panczen Lama i Khöntön Rinpocze, podkreślali wagę ekumenicznego, niesekciarskiego podejścia do poglądu¹²⁴. Ale niewiele dzieł w historii tybetańskiej literatury tak szeroko, a równocześnie tak szczegółowo jak *Klejnot spełniający życzenia* Khöntöna Rinpocze próbuje pogodzić poglądy *wszystkich trzech* głównych tradycji myślowych — madhjamaki, mahamudry i dzogczen. Jestem pewien, że w całej tradycji gelug nie ma podobnego dzieła, a przynajmniej ja nic o nim nie wiem.

Przytoczone powyżej fragmenty mogą skłaniać do myślenia, że nauki madhjamaki, mahamudry i dzogczen w niczym się nie różnią, że te systemy to po prostu alternatywne ścieżki prowadzące do tego samego celu. Ale związki pomiędzy tymi trzema sposobami interpretacji poglądu są nieco bardziej złożone, nie jest to prosta ekwiwalencja. Jak zatem kształtują się wzajemne relacje pomiędzy madhjamaką, mahamudrą i wielką doskonałością? Jego Świątobliwość podczas swojej wizyty w Santa Barbara poczynił w rozmowie ze mną pewną uwagę, która skłoniła mnie do głębszego namysłu. „Nie powinno się sądzić”, powiedział Jego Świątobliwość, „że istnieje coś takiego jak praktyka mahamudry lub dzogczen nieugruntowana w madhjamace”. Ujął to następująco: urzeczywistnienie mahamudry lub *rigpy* w dzogczen jest niemożliwe bez zrozumienia pustki rozumianej w taki sposób, w jaki przedstawiają ją teksty madhjamaki autorstwa Nagardżuny i Czandrakirtiego — równie niemożliwe jak istnienie białego kruka. Innymi słowy, madhjamaka stanowi bazę dla *wszystkich* wielkich tradycji praktyki duchowej opartych na poglądzie, jest podstawą mahamudry i dzogczen. Ze stwierdzeniem, że madhjamaka jest podłożem, z którego wyrastają wszystkie inne systemy medytacji dotyczące natury rzeczywistości, zgadzało się i zgadza wielu tybetańskich uczonych. Na przykład Do Ngag Czokji Gjatso (1903 – 1957), wielki uczoney i jogin ze szkoły ningma, stwierdza:

Mahamudrę i dzogczen powinno się uznać przede wszystkim za ostateczne, potężne wadžra-jogi niepodzielnego urzeczywistnienia metody i mądrości, pochodzące z najwyższych systemów tantry; za najwyższe jogi, odpowiednio: nowych i starych tantr. Z punktu widzenia mądrości madhjamaka jest ukoronowaniem wiedzy wszystkich szkół filozoficznych; jest to najwyższy pogląd (*tała*), który zgodnie z nauką najważniejszych sutr prowadzi do urzeczywistnienia natury rzeczywistości, a jego zwolennicy wyznają pogląd, [że nic] nie ma samoistnej natury. To, że [madhjamaka] jest *jedynym* poglądem wszystkich

sutr i tantr, uznali prawie bez wyjątku niezliczeni uczeni i adepci, a przede wszystkim Rongzom Pandita, wielki, wszechwiedzący Longczen Rabdziampa, wielki Sakja Panczen, przedstawiciel nowej tradycji [nowego przekazu] i Czcigodny Tsongkhapa oraz jego duchowi spadkobiercy¹²⁵.

Do Ngag Czokji Gjatso wypunktował kilka istotnych kwestii. Istnieje różnica pomiędzy mahamudrą i dzogczen a madhjamaką. Mahamudra i dzogczen to terminy, którymi określa się najwyższe rzeczywistnienie w najbardziej zaawansowanych tantrycznych praktykach medytacyjnych szkół, odpowiednio: nowego i starego przekazu. Już na początku tej książki Jego Świątobliwość stwierdził, że wszystkie te wyjątkowe techniki tantryczne mają wspólny cel, a jest nim manifestacja najsubtelniejszego umysłu w strumieniu świadomości ich adepta. Manifestacja subtelnego umysłu możliwa jest jedynie dzięki zastosowaniu wyjątkowych tantrycznych metod. Dostęp do pierwotnego, wrodzonego umysłu czystego światła nie jest możliwy, jeśli nie zawierzy się technikom szczegółowo omówionym w tantrze. Choć metody tantryczne są wyjątkowe i kluczowe w projekcie oświecenia, to równie ważny jest stanowiący ich podstawę „pogląd”. Filozoficznym podłożem wszystkich tych tantrycznych systemów — mahamudry, dzogczen i lamdre szkoły sakja — jest madhjamaka. Jak to ujmuje Do Ngag Czokji Gjatso, z teoretycznej perspektywy mądrości nie istnieje pogląd wyższy niż teoria pustki proponowana przez madhjamakę. Dlatego właśnie madhjamaka jest fundamentalnym poglądem, zarówno dla sutry, jak i tantry. Ten punkt widzenia, dodaje, przyjmują najwięksi uczeni Tybetu. Akceptuje go również Khöntön Peldzior Lhündrub, autor *Klejnotu Spełniającego Życzenia*.

Tekst Khöntönpy jest na tyle przejrzysty, że nie wymaga żadnego wprowadzenia. Jak stwierdził Jego Świątobliwość, jego strukturę stanowi powszechnie znany trójpodział na „podstawę, ścieżkę i rezultat (owoc)”. Skupiając się głównie na kwestiach praktycznych, a nie teorii, w tej pracy proponuje czytelnikowi podróż rozpoczynającą się u podstaw

buddyjskiej praktyki i prowadzącą do najbardziej wzniosłego buddyjskiego celu, jakim jest urzeczywistnienie stanu buddy. W całym tekście podstawowym punktem odniesienia jest natura umysłu i Khöntönpa w klarowny sposób wyjaśnia, jakie kroki należy uczynić, by to urzeczywistnienie osiągnąć, by ustabilizować i ugruntować osiągnięty stan i w końcu wykorzystać go jako służące pożytkowi innych istot narzędzie transformacji własnego umysłu.

Khöntön Rinpocze jest autorem ponad trzydziestu prac obejmujących szerokie spektrum gatunków i tematów (zobacz aneks 1.: *Prace Khöntöna Peldziora Lhündruba wspomniane w biografii Dalajlamy Piątego*), ale poza tekstem tłumaczonym w tej książce, tylko cztery z nich przetrwały do naszych czasów:

1. Komentarz do komentarza Gjeltsaba Dzie¹²⁶ do *Ozdoby urzeczywistnienia*¹²⁷.
2. Komentarz do modlitwy o odrodzenie w niebie Sukhawati¹²⁸.
3. Biografie mistrzów z linii przekazu bóstwa Jamantaka¹²⁹.
4. Tekst zatytułowany *Głębokie instrukcje dotyczące przyjęcia schronienia w Trzech Klejnotach: ustna tradycja wraz z trzema dodatkowymi elementami*¹³⁰.

Przetłumaczony w tej książce, napisany w 1609 roku¹³¹ tekst *Klejnot spełniający życzenia tradycji ustnej* uznawano za zaginiony — dopiero niedawno we wschodnim Tybecie odnaleziono i opublikowano jego kopię. Ci, którzy znają język tybetański, mogą zredagowaną na nowo wersję pobrać bezpłatnie ze strony internetowej Wisdom Publications (wisdompubs.org), z zakładki poświęconej tej właśnie książce. Książka daje nam przedsmak zwięzłego stylu Khöntönpy i pozwala zapoznać się z jego niesekciarskim podejściem do poglądu. Tekst zawierający mnogość cytatów z różnych indyjskich źródeł oraz prac wielu sławnych mistrzów tradycji ningma, kagju, sakja i gelug jest również świadectwem niewiarygodnej wręcz biegłości Khöntöna Rinpocze w zakresie buddyjskiej — zarówno indyjskiej, jak i tybetańskiej — literatury.

To dla mnie wielki zaszczyt móc zaprezentować zredagowane na nowo tłumaczenie tekstu Khöntönpy wraz z rozważaniami Jego Świątobliwości dotyczącymi natury umysłu, ponieważ, jak sam czytelnik się przekona, to właśnie medytację nad naturą umysłu Khöntönpa uważał za most łączący trzy wielkie podejścia do buddyjskiego „poglądu” na naturę rzeczywistości. Jak stwierdził czcigodny Milarepa:

By upewnić się w poglądzie, spójrz w głąb swego umysłu.
Ci, którzy poszukują mądrości poza umysłem,
Są jak bogacze poszukujący bogactw¹³².

Głupotą byłyby czynione przez bogaczy próby poszukiwania pieniędzy gdzie indziej niż we własnym, znajdującym się na wyciągnięcie ręki skarbcu. Podobnie mądrość (pogląd) jest bliżej nas „niż żyły na naszej szyi”, jak śpiewają Tybetańczycy. Musimy jedynie skierować uwagę ku naturze naszego własnego umysłu.

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

-
1. ZAREJESTRUJ SIĘ
 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 Helion SA

Absolutnie każdy z nas posiada taki sam potencjał, te same predyspozycje mentalne. Nasze otoczenie i inne rzeczy są bardzo ważne, ale ważniejsza jest natura samego umysłu. By żyć w szczęściu i radości, musimy zatroszczyć się o swoje umysł

Otwórz się na mądrość Dalajlamy i dowiedz się, dlaczego w tradycji buddyjskiej umysł zajmuje tak ważne miejsce. Poznaj uskrzydlający traktat *Klejnót Spełniający Życzenia tradycji ustnej*. Dotyczy on przenikania natury umysłu, a jego autorem jest Khöntön Peljor Lhündrub, nauczyciel V Dalajlamy. Udaj się w duchową podróż i odwiedź kolejne poziomy świadomości. Zanurzając się w to źródło czystej wiedzy, zrozumiesz, czym jest bezpośrednio doświadczanie głównych prawd buddyzmu.

Pełna miłości życzliwość i współczucie to właściwości umysłu. Wykształcając je w sobie, staramy się zmniejszyć gniew, nienawiść, strach i podejrzliwość — negatywne, destruktywne emocje, które również stanowią część umysłu.

TENZIN GYATSO — XIV Dalajlama, duchowy i świecki przywódca Tybetańczyków oraz laureat Pokojowej Nagrody Nobla. Szanowany na całym świecie za zaangażowanie w budowę porozumienia pomiędzy różnymi tradycjami religijnymi oraz dążenie do zbliżenia nauki z duchowością.

JOSÉ IGNACIO CABEZÓN jest profesorem buddyzmu tybetańskiego i kulturoznawstwa w katedrze XIV Dalajlamy oraz kierownikiem Wydziału Religioznawstwa Uniwersytetu Kalifornijskiego w Santa Barbara.

Nr katalogowy: 11105

Księgarnia internetowa:
<http://editio.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900

0 601 339900

 editio

Hellon SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: editio@editio.pl
<http://editio.pl>

Cena: 34,90 zł

ISBN 978-83-246-3806-2

9 788324 638062